

วันนี้และก้าวต่อไปของศึกษาศาสตร์ มสธ.

Today and Steps forward of STOU School of Educational Studies

ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ

Taweewat Watthanakuljaroen

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้ก่อตั้งขึ้นเป็นเวลากว่า 40 ปี ตลอดเวลาที่ผ่านมา งานของสาขาวิชาได้เจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ สาขาวิชาฯ สามารถปรับเปลี่ยนตัวเองได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของยุคสมัยแต่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของการทำงานเป็นทีม ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน บทความนี้กล่าวถึงการพัฒนาในด้านต่างๆตามพันธกิจของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่เกิดจากหลอมรวมความคิดของคณาจารย์ในสาขาวิชา ได้แก่ พันธกิจที่ 1 ผลิต และให้การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกระบวนการทางการศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและท้องถิ่น พันธกิจที่ 2 ส่งเสริมผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ และพัฒนาองค์ความรู้ด้านศึกษาศาสตร์ที่มีประโยชน์ต่อวิชาชีพ ชุมชน และประเทศชาติ พันธกิจที่ 3 การให้บริการวิชาการด้านศึกษาศาสตร์แก่ชุมชนและสังคม เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมฐานความรู้ และพันธกิจที่ 4 พัฒนาการบริหารจัดการสาขาวิชาศึกษาศาสตร์โดยใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ และยกระดับสมรรถนะคณาจารย์สู่สากล โดยเนื้อหาอธิบายรายละเอียดของพันธกิจแต่ละด้านพร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลในส่วนที่สาขาวิชาได้ดำเนินการไปแล้ว และก้าวต่อไปในการปฏิบัติตามพันธกิจแต่ละด้าน ทั้งนี้เพื่อผู้อ่านจะได้เห็นภาพในปัจจุบันและภาพในอนาคตของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ

คำสำคัญ ศึกษา ศาสตร์ มสธ. การศึกษาทางไกล พันธกิจ

Abstract

STOU School of Educational Studies has been established for more than 40 years, and throughout those years its work has continued and progressed prosperously indicating the capability to adapt itself in accordance with the changes of all circumstances, yet it still keeps its uniqueness in team working which brings cooperation among all faculty members. This paper describes the development of the faculty in the 4 missions collaboratively set up by the faculty members, namely Mission 1 Produce and provide continuing education to educational personnel with knowledge and merit in compliance with local and social needs, Mission 2 Promote research/creative innovation and develop the body of knowledge beneficial to professionals, community, and the country, Mission 3 Provide educational services to community and society in order to build a knowledge-based and information-based society, and Mission 4 Utilize information technology in administering the faculty and foster

faculty receive international recognition. Besides explaining each mission in details, this paper depicts information on what has been done so far and what will be the further steps of STOU School of Educational studies.

Keywords: STOU School of Educational Studies Distance Education Missions

บทนำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีวิสัยทัศน์ซึ่งเน้นการเป็นมหาวิทยาลัยเปิดชั้นนำของโลกที่ใช้ระบบการศึกษาทางไกล ให้การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับทุกคน โดยนักศึกษาสามารถศึกษาตามหลักสูตร ควบคู่กับการประกอบวิชาชีพของตนเอง ซึ่งวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยกล่าวได้ว่าสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาของประเทศที่เน้นการพัฒนาทุนมนุษย์ของชาติในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดทุกช่วงชีวิต เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศมีการศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ตลอดระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้จัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล โดยเปิดสอนในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ซึ่งเป็นหนึ่งในสามสาขาวิชาแรกที่เปิดรับนักศึกษาเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2523 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2561) จากยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านหลักการจัดการศึกษา รูปแบบการศึกษาหาความรู้ วิธีการสอน เทคโนโลยีการศึกษา ตลอดจนนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงไปตามสังคมโลก ส่งผลให้การจัดการศึกษาทางไกลของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และสามารถก้าวสู่การดำเนินการตามพันธกิจของสาขาวิชาในยุคการศึกษาไทย 4.0 โดยยึดมั่นใน “การจัดการศึกษาทางไกลที่มีคุณภาพ”

บทความนี้ ผู้เขียนจึงขอเสนอมุมมองการจัดการศึกษาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. ในระยะ 40 ปีที่ผ่านมา และมุมมองการบริหารจัดการสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. เพื่อความก้าวสู่การจัดการศึกษาทางไกลที่มีคุณภาพในอนาคต

เรียนรู้อดีต กำหนดปัจจุบันกับการจัดการศึกษาทางไกลของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ.

นับจากวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2522 ที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้สถาปนาขึ้น โดยมีพันธกิจที่สำคัญคือ การขยายโอกาส และพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาออกไปรับใช้สังคมและประเทศชาติ ตลอดระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ได้ดำเนินการตามพันธกิจในการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลแบบไม่มีชั้นเรียน โดยอาจารย์และนักศึกษาไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานที่เดียวกันในการศึกษาทั้ง 5 ระดับ คือ ประกาศนียบัตร ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอก แต่เน้นการศึกษาด้วยตนเองจากสื่อหลัก สื่อเสริม รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมแบบเผชิญหน้าตามรูปแบบที่แต่ละระดับการศึกษากำหนด

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. กล่าวได้ว่าอยู่ในยุคของการพัฒนาประเทศในยุคไทยแลนด์ 2.0 – 3.0 หรือช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ซึ่งรายได้เฉลี่ยต่อประชากร

ทั้งประเทศ จำนวน 29,949 บาท (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539) ในระยะเริ่มต้นสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายขอบเขตความรู้ทางด้านศึกษาศาสตร์ออกสู่สังคมอย่างกว้างขวางโดยเปิดโอกาสแก่บุคคลทั่วไป เป้าหมายที่สำคัญ คือ การผลิตผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้สนใจใฝ่หาความรู้ทางด้านศึกษาศาสตร์เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ การเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเองในองค์กรภาครัฐและเอกชน

การจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล เป็นการจัดการศึกษาที่เอื้อให้นักศึกษาสามารถเรียนควบคู่ไปกับการทำงานในทุกภูมิภาคของประเทศ นักศึกษาส่วนมากจึงเป็นผู้ที่ทำงานอยู่ในวิชาชีพครูและวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวงการศึกษา ซึ่งต้องการที่จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ปรับวุฒิการศึกษาและพัฒนาหน้าที่การงาน ในมุมมองของผู้เขียนที่มีประสบการณ์การสอนในระบบการศึกษาทางไกลมีข้อคิดเห็นว่า การเรียนในระบบเปิดโดยใช้รูปแบบการศึกษาทางไกลมีจุดเด่นที่สำคัญและแตกต่างจากการเรียนในระบบปิดที่เรียนแบบเผชิญหน้า คือ นักศึกษาที่เรียนมีความหลากหลายในวัยวุฒิและคุณวุฒิ เมื่อมาศึกษาในรุ่นเดียวกันจะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นการสร้างเครือข่ายทางวิชาการให้กับนักศึกษาในทุกภูมิภาคของประเทศ จุดเด่นนี้จะเป็นประโยชน์เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษา และกลับไปทำงานในภูมิภาคของตนเอง

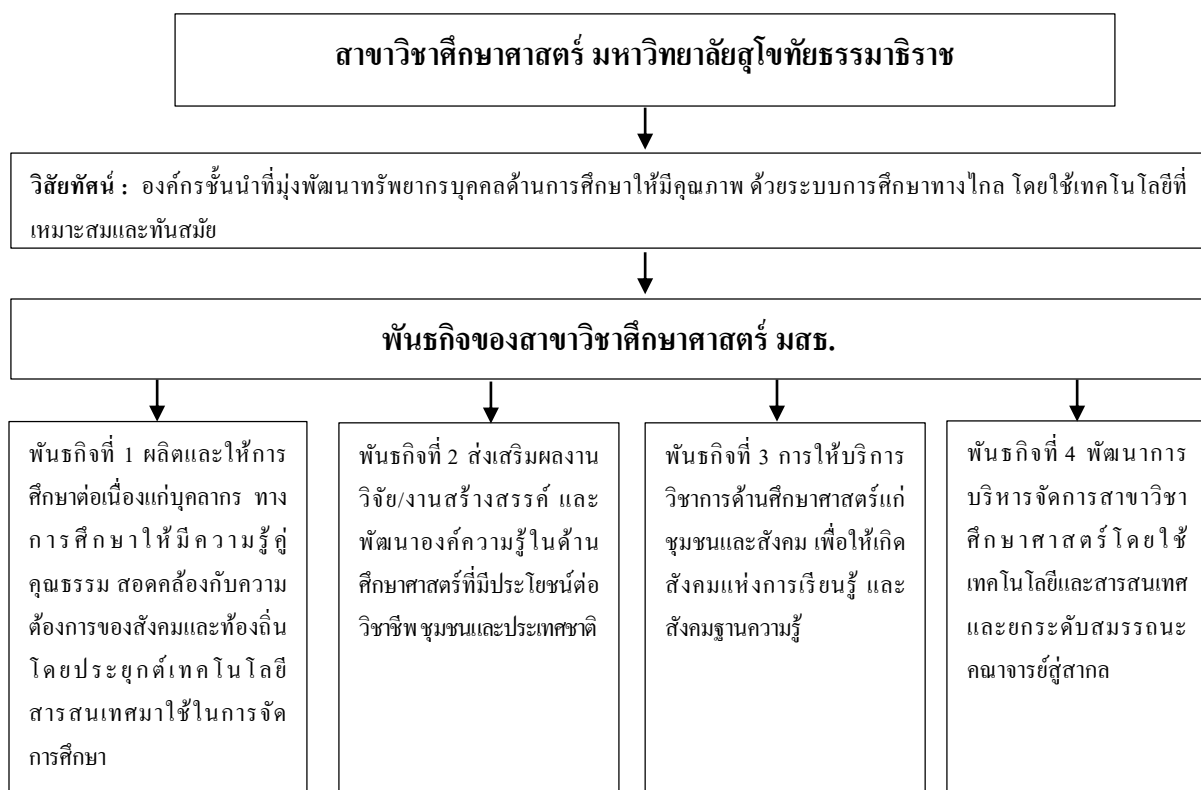
เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข้างต้นจะพบว่า นักศึกษาที่จบการศึกษาทุกระดับจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. และกลับไปทำงานในภูมิลำเนาของตนเองหรือพื้นที่ใกล้เคียงภูมิลำเนา เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างมาก โดยจำนวนผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. ตั้งแต่รุ่นแรกจนถึงปีการศึกษา 2560 ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพครูมีผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 30,173 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 103,823 คน ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต จำนวน 5,734 คน ระดับปริญญาโท จำนวน 3,546 คน และระดับปริญญาเอก จำนวน 68 คน รวมทั้งสิ้น 143,344 คน ผลงานที่ปรากฏนี้เป็นผลมาจากความมุ่งมั่น ทุ่มเทของคณาจารย์ และบุคลากรหน่วยเลขานุการกิจของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่ได้ร่วมกันทำงานด้วยความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการพัฒนาการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลทางด้านศึกษาศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิตออกไปรับใช้สังคมและประเทศชาติได้อย่างสมภาคภูมิในฐานะศิษย์ของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ.

กำหนดปัจจุบัน สร้างสรรค์อนาคตกับการจัดการศึกษาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ.

ในปี พ.ศ. 2562 นี้ นับเป็นการก้าวสู่ทศวรรษที่ 5 ของการจัดการศึกษาทางไกลของสาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มสธ. เป็นยุคสมัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ทั้งที่เป็นกฎหมายที่บังคับใช้แล้ว อาทิ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 เป็นต้น และบางส่วนเป็นแนวคิดที่กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตครู 5 ปี เป็น 4 ปี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะมีกฎหมาย หรือนโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลง ในส่วนของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. ในฐานะมหาวิทยาลัยของรัฐจำเป็นต้องดำเนินการตามเพื่อให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนด แม้ในบริบทของการศึกษาในระบบเปิดโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลจะมีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยปิดก็ตาม สิ่งที่สำคัญมากกว่า คือ การจัดการ

ศึกษาทางไกลที่สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ นำความรู้ไปพัฒนาหน้าที่การงานของตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายไทยแลนด์ 4.0

สิ่งที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ คือ การพัฒนาอาจารย์ และบุคลากรสนับสนุนของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงด้านมาตรฐานการจัดการศึกษาทางไกลในอนาคต ทั้งในด้านงานวิชาการ งานวิจัย งานบริการวิชาการ และงานพัฒนางานของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์ชาติ และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษที่เกิดขึ้น พบว่า สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการตามพันธกิจในหลายๆ ด้าน ผู้เขียนขอเสนอแนวคิดการบริหารสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่คณาจารย์ของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. ได้ร่วมกันกำหนดเป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการบริหารงาน 4 ด้าน ดังนี้

ภาพที่ 1 พันธกิจของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ.

โดยมีแนวทางการดำเนินการแต่ละพันธกิจดังนี้

พันธกิจที่ 1 ผลิตและให้การศึกษาค้นคว้าแก่บุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและท้องถิ่น โดยประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา

1.1 การพัฒนาหลักสูตรในระบบการศึกษาทางไกลให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ในปัจจุบันสาขาวิชามีหลักสูตรที่ดำเนินการในทุกระดับ จำนวน 11 หลักสูตร ครอบคลุมเนื้อหาทางด้านศึกษาศาสตร์ 6 ศาสตร์ คือ หลักสูตรและการสอน การบริหารการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา การศึกษานอกระบบ และเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ในส่วนของ

การดำเนินการต่อไป สาขาวิชาได้นำข้อมูลประชากรของประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2558-2578) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม โดยพบว่า เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2578 จะมีจำนวนลดลงจาก 14 ล้าน (ร้อยละ 23 ของประชากรทั้งหมด) เหลือ 9 ล้านคนเศษ (ร้อยละ 14) ส่วนประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15 – 59 ปี) นั้นมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย กล่าวคือในช่วง พ.ศ. 2548 – 2558 จำนวนจะเพิ่มขึ้นจาก 41 ล้าน เป็น 43 ล้านคน หลังจากนั้นจะลดจำนวนลงเหลือ 38 ล้านคนในปี พ.ศ. 2578 อาจกล่าวได้ว่าจำนวนประชากรวัยแรงงานในอนาคตอีก 30 ปีข้างหน้าเกือบไม่เปลี่ยนแปลงเลยก็ได้ สำหรับประชากรกลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) คนกลุ่มนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นๆ ในปี พ.ศ. 2548 มีประชากรสูงอายุอยู่ 6 ล้านคนเศษ (ร้อยละ 10) เมื่อถึงปี พ.ศ. 2578 จำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็น 16 ล้านคน (ร้อยละ 25) เท่ากับเพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่าตัวในเวลาราวๆ 30 ปีเท่านั้น (ปัทมา ว่าพัฒนางศ์ และปราโมทย์ ประสาทกุล, 2561)

จากข้อมูลปรากฏนี้ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ได้เตรียมความพร้อม และให้ความสำคัญกับประชากรวัยผู้สูงอายุตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ โดยได้พัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมดังนี้

1) หลักสูตรประกาศนียบัตรการพัฒนาผู้จัดการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุ โดยมีจุดเน้นที่การพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้กับผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ และผู้ดูแลผู้สูงอายุทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีจำนวนมากขึ้น และผู้ที่ต้องดูแลผู้สูงอายุในชีวิตประจำวัน

2) หลักสูตรระดับปริญญาตรี ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีจุดเน้นที่การเพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง ผู้ที่ทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งภาครัฐ และเอกชน

3) หลักสูตรแบบ Non-Degree โดยจัดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มคนแบบเฉพาะองค์กร และหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม อาทิ หลักสูตรการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น

1.2 พัฒนารูปแบบและ/หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนทางไกลที่ทันสมัยและหลากหลาย

การจัดการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในปัจจุบันเป็นสื่อการศึกษาที่พัฒนาตามแผน มสธ. 2523 และพัฒนามาเป็นแผน มสธ. 2543 (STOU Plan 2000) โดยเป็นการจัดการศึกษาที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก และมีสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา ในปี พ.ศ. 2561 นี้ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน นายกสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้มีดำริให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชขึ้น เพื่อปฏิรูปมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและ/หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนทางไกล โดยได้มีการพัฒนาแผน มสธ. 2561 เป็นแบบการเรียนรู้ผสมผสาน (Blended Learning) ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) ร่วมกับการเรียนจากการปฏิบัติ (Learning by Doing) และการทำกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม และปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายตามวิธีการเรียนรู้และการทำกิจกรรม (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2561) ประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยแผนยุทธศาสตร์ชาติที่

กำหนดให้มีการพัฒนาการศึกษาออนไลน์แบบเปิด การพัฒนาระบบการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการรู้ดิจิทัล การมีระบบเทียบโอนประสบการณ์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร) ซึ่งในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก มีการใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้และแพร่กระจายเนื้อหาไปสู่ผู้ศึกษามากขึ้น ดังนั้น สื่อการสอนที่ควรนำมาใช้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระให้กับนักศึกษาโดยใช้หลัก SMART Innovation จึงควรมีสื่อดังต่อไปนี้ (ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ, 2561)

1) S (Social Media)

ปัจจุบันการใช้สื่อสังคม (Social Media) ในประเทศไทยแพร่หลายเป็นอย่างมาก จากผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2560 ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ประเภทของสื่อสังคมของคนไทยในยุคนี้นั้นมีผู้ใช้งานมากเป็น 3 อันดับแรก มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ได้แก่ อันดับที่ 1 YouTube (ร้อยละ 97.1) อันดับที่ 2 Facebook (ร้อยละ 96.6) และอันดับที่ 3 Line (ร้อยละ 95.8) (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2560, น. 55)

สิ่งที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จะดำเนินการคือ การพัฒนาระบบดูแล ช่วยเหลือนักศึกษาโดยใช้สื่อสังคม ซึ่งเน้นการใช้สื่อสังคมในการสื่อสารข้อมูลสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ไปยังกลุ่มนักศึกษามากขึ้น และส่งเสริมให้คณาจารย์นำสื่อสังคมมาใช้ในการถ่ายทอดเนื้อหา และการติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาให้มากขึ้น โดยปัจจุบันคณาจารย์มีการใช้งานสื่อสังคมในการจัดการศึกษาอยู่ อาทิ การใช้ YouTube ในการนิเทศการสอนของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การใช้ Facebook กลุ่มของคณาจารย์แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และการตั้ง Group Line ของนักศึกษาในแต่ละแขนงวิชา เป็นต้น

2) M (Mobile Learning)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีการจัดทำสื่อการสอนผ่านโทรศัพท์สมาร์ทโฟน โดยบันทึกการการสอนในรูปแบบของวิดีโอ เพื่อให้บริการกับนักศึกษา และประชาชนทั่วไป

สิ่งที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จะดำเนินการ คือ การใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนเป็นช่องทางในการแพร่กระจายเนื้อหาที่คณาจารย์ได้บันทึกการวิดีโอทัศน์ประจำชุดวิชาแทนการบันทึกลงแผ่นซีดี เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาสามารถรับชมรายการประจำชุดวิชาได้สะดวกมากขึ้น โดยจะจัดทำการเชื่อมโยง (Link) เป็นคิวอาร์โค้ดรายการวิดีโอทัศน์ประจำชุดวิชา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้าถึงเนื้อหาผ่านโทรศัพท์สมาร์ทโฟนง่ายขึ้น แนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Brown (2004) ที่นำเสนอแนวคิดการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการเผยแพร่เนื้อหาในรูปแบบของวิดีโอทัศน์ และการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนนอกชั้นเรียน

3) A (Augmented Reality)

เทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality) เป็นการนำเทคโนโลยีมาเชื่อมโยงเนื้อหาเสริมที่เพิ่มเติมจากเนื้อหาหลัก ผู้ใช้งานสามารถชักจูงจากโทรศัพท์สมาร์ทโฟนสแกนคิวอาร์โค้ด หรือสัญลักษณ์ที่มีการฝังการเชื่อมโยงไว้ เพื่อเข้าชมเนื้อหาเสริมในลักษณะที่เป็นภาพนิ่ง ภาพ 3 มิติ แอนิเมชัน และ วิดีทัศน์

เทคโนโลยีความจริงเสริมมีการนำมาใช้ในวงการสื่อสิ่งพิมพ์มากขึ้น และเทคโนโลยีนี้จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไปให้กลายเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสามารถนำเสนอเนื้อหาที่

ตอบสนองต่อการรับรู้ของนักศึกษาที่แตกต่างกันมากขึ้น แนวคิดนี้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชควรนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพสื่อหลัก ได้แก่ เอกสารการสอน และประมวลสาระ

สิ่งที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จะดำเนินการ คือ การส่งเสริมให้คณาจารย์มีการใช้เทคโนโลยีความจริงเสริมในเอกสารการสอน และประมวลสาระมากขึ้น โดยนำความรู้เสริมที่ผลิตขึ้น คือ รายการวิดีโอประจำชุดวิชามาเชื่อมโยงกับสื่อสิ่งพิมพ์ผ่านเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด ข้อดีของการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบนี้จะเพิ่มโอกาสการเข้าถึงเนื้อหา และมีเนื้อหาเสริมจากสื่อสิ่งพิมพ์ปกติ นักศึกษาที่กำลังศึกษาเนื้อหาจากสื่อสิ่งพิมพ์สามารถใช้กล้องจากโทรศัพท์มือถือสแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อชมรายการโทรทัศน์ประจำชุดวิชาได้ในคราวเดียวกัน โดยไม่ต้องไปหาเครื่องอ่านซีดีเพื่อรับชมรายการวิดีโอโทรทัศน์ประจำชุดวิชาแบบเดิม

4) R (Resources)

นอกเหนือจากเอกสารการสอน และประมวลสาระที่เป็นสื่อหลักแล้ว แหล่งความรู้ด้านการวิจัยเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา แหล่งความรู้ด้านการวิจัยที่นักศึกษาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ใช้สืบค้นข้อมูลได้ คือ Thailis วารสารอิเล็กทรอนิกส์ แหล่งความรู้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และแหล่งสืบค้นข้อมูลของสำนักบรรณสารสนเทศ มสธ. เป็นต้น

สิ่งที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จะดำเนินการ คือ การพัฒนาฐานข้อมูลผลงานวิจัยของคณาจารย์และนักศึกษาสาขาศึกษาศาสตร์ เพื่อใช้เป็นแหล่งความรู้ด้านการวิจัยทางศึกษาศาสตร์ และใช้ประโยชน์ในการสืบค้นงานวิจัยที่ผ่านมาของแต่ละแขนงวิชา รวมทั้งการร่วมมือกับสำนักบรรณสารสนเทศในการคัดสรรแหล่งความรู้ด้านการวิจัยระดับนานาชาติของนักศึกษาแยกตามแขนงวิชา โดยเป็นการคัดสรรแหล่งความรู้สนับสนุนการทำกิจกรรมที่แต่ละแขนงวิชากำหนด อาทิ ฐานข้อมูล ProQuest Dissertation และ Thesis Global ซึ่งเป็นฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีรายงานวิทยานิพนธ์ และวิทยานิพนธ์จากทั่วโลก และฐานข้อมูล Education Research Complete ซึ่งเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยของการศึกษาทุกระดับ และการศึกษาเฉพาะศาสตร์ เพื่อให้ นักศึกษาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มีการศึกษาค้นคว้างานวิจัยระดับนานาชาติมากขึ้น

5) T (Technology)

เทคโนโลยีการศึกษาที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชให้บริการกับนักศึกษาในปัจจุบัน คือ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (e-Learning) โดยการดำเนินการที่ผ่านมา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์กำหนดสัดส่วนการสัมมนาเสริมแบบเผชิญหน้า และการสัมมนาเสริมแบบออนไลน์ (e-Learning) ในระดับปริญญาโทในสัดส่วน 50:50 และในระดับปริญญาตรีมีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (e-Learning) และ e-Tutorial ในทุกปีการศึกษา

สิ่งที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จะดำเนินการ คือ (1) การส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (e-Learning) และ e-Tutorial รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ในระดับปริญญาตรีมากขึ้น นอกจากนั้นยังมีการนำเทคโนโลยีที่มหาวิทยาลัยจัดสรรให้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน อาทิ การดำเนินการตามแนวทางของแผน มสธ. 2561 โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) ร่วมกับการเรียนจากการปฏิบัติ (Learning by Doing) และการทำกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการใช้เทคโนโลยีการศึกษาของมหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติเกาหลี ที่ประกอบด้วยการสอนแบบ

เผชิญหน้าโดยใช้สื่อหลักคือตำราเรียน และการสอนผ่านสื่อโดยใช้แนวคิด Digital Triangle ได้แก่ ระบบการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน (Education on Demand System) การเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลาย (High-Tech Education Media) ซึ่งทำให้นักศึกษาสามารถเรียนที่ใดก็ได้เมื่อใดก็ได้ นอกจากการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลักแล้ว ยังมีการเรียนผ่านสื่อต่างๆ เช่น Television Radio, Multimedia, e-Learning และ m-Learning เป็นต้น (อรรณพ จินะวัฒน์ และคณะ, 2561)

1.3 ยกระดับคุณภาพการให้บริการการศึกษาโดยพัฒนาระบบสนับสนุนนักศึกษาในการศึกษาทางไกล

การจัดการศึกษาทางไกลของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ โดยให้บริการสนับสนุนเพื่อให้นักศึกษาราคำตอบที่นักศึกษาสงสัย การแก้ปัญหาการเรียนในระบบการศึกษาทางไกล เพื่อเพิ่มโอกาสการสำเร็จการศึกษา และลดปัญหาการลาออกกลางคัน โดยระบบนี้จะช่วยเพิ่มช่องทางการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือนักศึกษาได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Allen (1993) กล่าวว่า การที่นักศึกษาได้รับข่าวสารจากมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ การได้รับการเตรียมความพร้อมวิชาพื้นฐานและการได้รับการสนับสนุนการศึกษาที่ดีสามารถช่วยป้องกันการออกกลางคันได้ และ Milman and others (2015, อ้างถึงในสุมาลี สังข์ศรี, 2560, น. 75) กล่าวในประเด็นของการช่วยเหลือนักศึกษาว่า ในด้านบริการช่วยเหลือทางวิชาการ นักศึกษาปริญญาโทให้ความสำคัญกับบริการด้านการได้รับการช่วยเหลือจากอาจารย์ การได้รับคำแนะนำทางวิชาการจากมหาวิทยาลัย ดังนั้น สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จึงเน้นการใช้ช่องทางการสื่อสารข้อมูลกับนักศึกษาผ่านเว็บไซต์สาขาวิชา และเพิ่มช่องทางการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคม ได้แก่ การสร้าง Facebook ของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาตรี และปริญญาโทเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นแก่นแก่นกับนักศึกษา ในส่วนของคณาจารย์แต่ละแขนงวิชามีการใช้เครือข่ายสังคมในการสื่อสารกับนักศึกษา ตัวอย่างเช่น อาจารย์แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มีการใช้ Facebook เพื่อสร้างกลุ่มสนทนาสำหรับนักศึกษาในแต่ละกลุ่มตามการจัดศูนย์สัมมนาเสริม เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร ตอบปัญหา และช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาใช้กระบวนการกลุ่มในการผลักดันให้สมาชิกในกลุ่มเรียนและทำกิจกรรมไปพร้อมๆ กัน และเป็นการเสริมแรงซึ่งกันและกันเพื่อลดการลาออกกลางคันของนักศึกษา นอกจากนี้ยังมีการสร้าง Group Line นักศึกษาของคณาจารย์แต่ละแขนงวิชา และรายบุคคล

พันธกิจที่ 2 ส่งเสริมผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ และพัฒนาองค์ความรู้ด้านศึกษาศาสตร์ที่มีประโยชน์ต่อวิชาชีพ ทูมชน และประเทศชาติ

การส่งเสริมการวิจัยของคณาจารย์เป็นนโยบายที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีคณาจารย์ที่ทำวิจัยมากขึ้นเพื่อให้มีคุณสมบัติเป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตรตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 รวมทั้งคณาจารย์มีการทำวิจัยเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการมากขึ้น ในส่วนของทุนสนับสนุนการวิจัย มีทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยในแต่ละปีงบประมาณ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ได้มีการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยปีละ 10 ทุนๆ ละไม่เกิน 50,000 บาท และทุนจากแหล่งทุนภายนอกมหาวิทยาลัย จึงกล่าวได้ว่า ทุนสนับสนุนการวิจัยมีจำนวนเพียงพอที่คณาจารย์จะสามารถขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยได้ โดยในระยะ 5

ปีที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ 2557 – 2561) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มีทุนสนับสนุนการวิจัยจากทุนแหล่งทุนจำนวน 26,068,523.32 บาท (สถาบันวิจัยและพัฒนา, 2561)

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลงานวิจัยในลักษณะของชุดโครงการวิจัยที่มีการบูรณาการสหสาขาวิชา โดยเน้นการสร้างทีมวิจัยที่ส่งเสริมให้คณาจารย์ของสาขาวิชาได้กำหนดประเด็นการวิจัยร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการบริหาร โครงการวิจัยที่ตอบโจทย์ของสังคมและประเทศชาติมากขึ้น

เมื่อพิจารณาในประเด็นการวิจัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ได้กำหนดทิศทางการวิจัยของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิจัยของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์จากคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความต้องการจำเป็นในการวิจัยของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์เรียงลำดับดังนี้ (สุขอรุณ วงษ์ทิม และคณะ, 2561)

1) งานวิจัยทางการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ทิศทางการวิจัยที่ต้องการ คือ การให้ความรู้ทางไกลกับแรงงานผ่านสมาร์ตโฟน รองลงมา คือ การจัดการศึกษาทางไกลร่วมกับสถานประกอบการ และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน

2) งานวิจัยทางการศึกษาที่ส่งผลกระทบด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม ทิศทางการวิจัยที่ต้องการ คือ การจัดหลักสูตรทางการศึกษาที่สูงอายุต้องการ รองลงมา คือ การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้เพื่อลดการถดถอยทางวัฒนธรรม และการให้ความรู้ทางไกลกับผู้สูงอายุด้านการใช้เครื่องมือสื่อสาร

3) งานวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัย ทิศทางการวิจัยที่ต้องการ คือ การพัฒนาด้านหลักสูตรการศึกษาทางไกล รองลงมา คือ การพัฒนาด้านรูปแบบการให้บริการปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา และการพัฒนาด้านรูปแบบการสัมมนาเสริม สัมมนาเข้ม การสอนเสริม การอบรมเข้ม

4) งานวิจัยด้านนโยบายของมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาการศึกษา ทิศทางการวิจัยที่ต้องการ คือ การพัฒนาเครือข่ายทางวิชาการในระดับประเทศ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย และการพัฒนาเครือข่ายทางวิชาการในระดับนานาชาติ

ด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัยของคณาจารย์ยังมีสัดส่วนการเผยแพร่ในระดับปานกลาง การเผยแพร่ส่วนใหญ่เป็นการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติทั้งที่อยู่ในฐานข้อมูล Thailand-Journal Citation Index (TCI) กลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 การนำเสนอในเอกสารสืบเนื่องจากการประชุม (Proceeding) ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ สิ่งที่จะดำเนินการ คือ การผลักดันให้คณาจารย์มีการตีพิมพ์บทความวิชาการ บทความวิจัยในระดับนานาชาติให้มากขึ้น ในส่วนของการพัฒนาวารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. ซึ่งอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1 จะมีการพัฒนาไปสู่วารสารออนไลน์ที่เพิ่มช่องทางการสืบค้นข้อมูลที่แพร่หลายมากขึ้น

พันธกิจที่ 3 การให้บริการวิชาการด้านศึกษาศาสตร์แก่ชุมชนและสังคม เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมฐานความรู้

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มีการให้บริการวิชาการแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องทั้งโครงการบริการวิชาการที่ได้รับเงินงบประมาณแผ่นดิน โครงการพัฒนาครูรูปแบบครบวงจร (โครงการคุปองครู) และ โครงการบริการวิชาการที่คณาจารย์จัดขึ้นให้กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยองค์ความรู้ที่สาขาวิชาเผยแพร่เป็นองค์ความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศึกษาศาสตร์

สิ่งที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จะดำเนินการ คือ การให้บริการวิชาการแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการให้บริการวิชาการในรูปแบบของการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ของสาขาวิชา รูปแบบเป็นลักษณะของการถ่ายทอดความรู้ การติดตามผล และการลงพื้นที่เพื่อเฝ้าติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนของกลุ่มเป้าหมายที่ให้บริการนั้น สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เน้นการให้บริการวิชาการไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ต้องขัง และเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่ต้องได้รับการถ่ายทอดความรู้ และวางแผนเส้นทางชีวิตเพื่อให้เป็นเยาวชนที่ดีของสังคมในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับการแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องการพัฒนาและปรับทัศนคติให้คนทุกช่วงวัยที่เคยกระทำผิดได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุขและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

การสร้างสังคมฐานความรู้ นั้น สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ให้ความสำคัญกับการติดตามบัณฑิต และมหัศจรรย์ที่สำเร็จการศึกษาออกไปทำงานในหน่วยงานต่างๆ โดยเน้นการพัฒนาศิษย์เก่าของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ให้มีศักยภาพ เป็นเครือข่ายทางวิชาการที่เข้มแข็ง และมีความผูกพันกับสถาบัน

พันธกิจที่ 4 พัฒนาการบริหารจัดการสาขาวิชาศึกษาศาสตร์โดยใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ และยกระดับสมรรถนะคณาจารย์สู่สากล

การบริหารจัดการสาขาวิชาศึกษาศาสตร์เน้นการบริหารงานแบบเป็นทีม โดยให้แขนงวิชามีส่วนร่วมในการบริหารงาน การตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักความโปร่งใส ยุติธรรมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ในปีการศึกษา 2554 เป็นต้นมา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เริ่มมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลมากขึ้น โดยเน้นความสำคัญของการจัดเก็บข้อมูลผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท/เอกเพื่อใช้ในการบริหารจัดการการดูแลนักศึกษาให้สำเร็จการศึกษาได้มากขึ้น และเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มีข้อมูลการทำวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท/เอกทุกคนที่เข้าศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2554 – 2561 และฐานข้อมูลที่ใช้สามารถแสดงข้อมูลของคณาจารย์ทุกหลักสูตรเป็นรายบุคคล ทำให้สามารถใช้ข้อมูลนี้เพื่อการบริหารจัดการตามเกณฑ์การประกันคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สิ่งที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จะดำเนินการ คือ การยกระดับสมรรถนะคณาจารย์สู่สากลตามมาตรฐาน Professional Standards Framework (PSF) ตามที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้นำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนามาตรฐานการสอนทางไกลของคณาจารย์ให้มีศักยภาพในระดับสากล โดยสาขาวิชาศึกษาศาสตร์สนับสนุนให้คณาจารย์เข้ารับการพัฒนาทั้งในระดับ Fellow และ Senior Fellow ในส่วนของการร่วมมือกับต่างประเทศ สาขาวิชามีการลงนามความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย Massey University ประเทศนิวซีแลนด์ โดยมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางวิชาการได้แก่ การเชิญคณาจารย์จากต่างประเทศมาบรรยาย และฝึกอบรมให้กับคณาจารย์ในสาขาวิชาทุกปี

ในประเด็นการพัฒนาด้านการวิจัยสู่สากล สาขาวิชาศึกษาศาสตร์สนับสนุนให้คณาจารย์มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการด้านศึกษาศาสตร์ในระดับนานาชาติ โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ทุกปี

สรุป

การก้าวต่อไปในศตวรรษที่ 5 ของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ยังคงเน้นการจัดการศึกษาทางไกลที่มีคุณภาพ โดยใช้หลัก SMART Innovation เพื่อพัฒนาการดำเนินการตามพันธกิจหลักทั้ง 4 ด้านให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่หน่วยงานระดับนานาชาติ ระดับชาติ ระดับมหาวิทยาลัยกำหนด บทบาทของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. จึงไม่เพียงแต่ผลิตผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาออกไปปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเท่านั้น แต่ยังเป็นบทบาทที่ต้องส่งเสริมให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีจิตวิญญาณความเป็นครูที่จะเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนในการศึกษาเล่าเรียนเพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีส่วนช่วยพัฒนาประเทศในอนาคต การดำเนินการที่ผ่านมาตลอดระยะเวลา 40 ปี คงเป็นการเรียนรู้ข้อดี กำหนดปัจจุบัน เพื่อสร้างสรรค์อนาคตสู่การจัดการศึกษาในทศวรรษที่ 5 ของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มสธ. ได้อย่างมั่นคง และผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมและประเทศชาติต่อไป

บรรณานุกรม

- ยุทธศาสตร์ชาติ (2561-2580). (2561, 13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 83 ก. หน้า 1-74.
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2561). นวัตกรรมการศึกษาในยุค 4.0. ใน เอกสารประกอบการบรรยายชุดวิชา *ประสบการณ์วิชาชีพครูสู่บัณฑิต*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์และปราโมทย์ ประสาทกุล. (2561). *ประชากรไทยในอนาคต*. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2561). *ข้อมูลเกี่ยวกับ มสธ.*, สืบค้น 27 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.stou.ac.th/main/aboutstou.html>.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2561). *ข้อมูลการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2561). การสนับสนุนการศึกษากับบทบาทหน้าที่ของสภาวิชาการ มสธ. สู่ประเทศไทย 4.0. *เอกสารประกอบการประชุมสภาวิชาการ*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา. (2561). *ฐานข้อมูลผลงานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์*. สถาบันวิจัยและพัฒนา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2539). *สรุปสาระสำคัญและผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524)*. สืบค้น 30 พฤศจิกายน 2561, จาก <https://www.ryt9.com/s/nesd/173493>.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2560). *รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์.
- สุขอรุณ วงษ์ทิม และคณะ. (2561). *รายงานการวิจัยทิศทางการวิจัยของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุมาลี สังข์ศรี. (2560). รูปแบบการจัดบริการการศึกษาเพื่อช่วยให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเรียนได้ประสบผลสำเร็จในระบบการศึกษาทางไกล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 10(2), หน้า 65-78.

อรรณพ จินะวัฒน์ และคณะ. (2561). รายงานการศึกษาและเทียบเคียงการจัดการศึกษาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ กับคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย. นนทบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

Allen, Betty, A. (1993). The student in higher education: Nontraditional student retention. *Catalyst*, 23(3), 23-35.

Brown T H. (2004). *Exploring future learning paradigms: Will m-learning survive*. Keynote address delivered at the MLEARN 2004 conference, July 2004, Rome, Italy [Online]. At <http://tlo.up.ac.za/staff/tom/>. Accessed: 1 December 2018.

National Research Council. (2012). Improving adult literacy instruction: Options for practice and research. In A.M.Lesgold&M.Welch-Ross(Eds.), *Committee on learning sciences:Foundations and applications to adolescent and adult literacy*. Washington, DC: National Academies Press.